

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

Sak nr:

U-55/09: VNK'S HANDLINGSPROGRAM 2010 OG
U-58/09: LANGTIDSPROGRM

I denne sak skal Valdresrådet ta endelig stilling til handlingsprogrammet for 2010 – og herunder også behandle langtidsprogrammet. Dette på basis av sak V-12/09, innkomne høringsinnspill og evt. andre nye momenter.

Saken er inndelt i følgende avsnitt:

- Prosess og saksdokumenter
- Høringsinnspillene
 - Generelt
 - Innsats og satsingsområdene
- Økonomiske rammer og prioriteringer
- Kommentarer og forslag

Prosess og saksdokumenter

Det vises til sak V-12/09 der Valdresrådet vedtok å sende et høringsutkast til VNKs handlingsprogram 2010 til valdreskommunene, Oppland fylkeskommune (OFK), Valdres Næringsforum BA (VN) og andre aktører.

Videre vises det til sak U-44/09 der det ble enighet om å ettersende et oppjustert utkast av 14.10. til handlingsprogram 2010 og også et oppjustert utkast til langtidsprogram av 14.10 – som underlag for høringsinstansenes behandling.

Det er nå kommet inn høringsuttalelser fra følgende høringsinstanser:

a) Sør-Aurdal kommunestyre	(SA)
b) Vang kommunestyre	(V)
c) Øystre Slidre kommunestyre	(ØS)
d) Etnedal kommunestyre	(E)
e) Nord-Aurdal kommunestyre	(NA)
f) Valdres Næringsforum BA	(N)
g) Valdres Destinasjon AS	(VD)
h) Valdres Næringshage AS	(VNH)
i) Valdres vidaregåande skule	(VVS)
Andre innspill	
j) Barne- og skoleansvarlige i Valdres	(ØS)
k) Tines produsentlag	(Tine)
l) "Heime og på støle"	(HS)

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

m) Svein Thorsrud	
-------------------	--

Nedenfor har vi gjengitt hovedessensen i disse høringsinnspill fordelt på "generelt" og de respektive innsatsområder og gitt våre kommentarer og forslag.

Deretter har vi oppsummert dette i et eget avsnitt med fokus på den økonomiske rammen og fordelingen av denne.

- // Endringsforslagene er deretter innarbeidet i nye utkast til hhv handlingsprogram 2010 (vedlegg 1) og langtidsprogram (vedlegg 2) med rød skrift.
- // I vedlegg 3 er våre høringsbrev av hhv 28.09. og 14.10. vedlagt, mens alle uttalelsene følger i vedlegg 4. Det er i margen på disse anført med penn hvorvidt teksten er relatert til "generelt" eller – et "innsatsområde" (med nummeranvisning).

Høringsinnspillene

Her vil vi gjengi hovedmomentene fra høringsuttalelsene som følger i vedlegg 4, og der vi (i parentes) også har angitt hvilke høringsinstans(er) som har kommet med innspillene.

Høringsinnspillene er gruppert i generelle innspill og i innspill til de respektive innsats- og satsingsområder – og disse er kommentert etter hvert.

Generelt

Høringsrunden har stort sett gitt gode tilbakemeldinger, og flere av høringsinstansene har nedlagt mye arbeid i sine uttalelser.

VNK har mottatt følgende generelle innspill til handlingsprogrammet / langtidsprogrammet:

- Positivt med et langtidsprogram for å få en målrettet innsats over tid – og der tiltakene kan plasseres i omfang og tid (ØS, E, NA og VD).
- Også viktig å være manøvringsdyktige til raskt å ta tak i muligheter som dukker opp – d.v.s. at langtidsprogrammene ikke må være for rigide (NA)
- Kan være viktig å ta en gjennomgang på hva vi kan bli best på (VD),

 sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

- d) VNH mener dets handlingsprogram i sin helhet bør inn i VNKs handlingsprogram (VNH)
- e) VNH ønsker å rapportere sine resultater i Utviklingsstyret / Valdresrådet årlige, og at deres resultater rapporteres i den totale regionale satsing (VNH)
- f) Viktig at VNK tar en overordnet og koordinerende rolle mellom alle aktører, og at ansvaret for arbeidet gjerne kan legges til andre regionale aktører eller til fagpersoner / avdelinger i kommunene (ØS, NA).
- g) Arbeidet i innsatsområdene kan gjerne organiseres som prosjektarbeid med egne mål, prosjektbeskrivelser m.v. (ØS)
- h) En hovedutfordring for VNK er en langsiktig økonomisk trygghet (ØS)
- i) Skal VNKs arbeid være basert på en langsiktig utviklingsstrategi eller være styrt av der det er offentlige prosjektmidler å hente (ØS)
- j) Bedre info og dialog med kommunene om det som skjer - er besluttet og som skal følges opp (E)
- k) VNK har oppnådd å sette et samlet Valdres på kartet på kort tid, men har kommunene vært gode nok til å gjøre seg nytte av denne "fellesmagien" som VNK har opparbeidet? (ØS)
- l) Det bør ikke gis generell grunnfinansiering, men knyttes mål til hver finansieringspost. Kun en ansvarlig pr. tiltak og det må ikke budsjetteres med underskudd (N)

Kommentarer og forslag

Det er her mange gode innspill, og daglig leder tror mye av dette kan falle på plass etter at evalueringen av 10 årsavtalen konkluderte med at det må etableres et langtidsprogram for å få til et godt og målrettet arbeid mot 2017.

Vi viser til nærmere omtale av dette i sak 54/09 om evaluering av 10 årsavtalen til VNK der det på side 7 og 8 nærmere er skissert de positive effekter langtidsprogrammet vil ha for styring / forankring og målrettet arbeid. Dette vil også gi svar på en del av de ovennevnte innspillene.

Det er også viktig å tenke regional samhandling og samordning og det kan derfor hende at det kan være en god ide at også andre regionale organer sine planer blir integrert i VNKs planer – i hvert fall for de mest aktuelle saksområder.

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

Valdres Næringsshage AS sitt initiativ til dette er således positivt, og enda mer aktuelt er Valdres Destinasjon AS som har interesser og engasjement på alle de innsats- og satsingsområder som ligger i VNK konseptet.

Gevinstene ved en slik samordning vil være bedre oversikt, bedre rolleavklaring, en unngår dobbeltarbeid m.v..

Dette bør det arbeides videre med, men viktig at vi får en gjennomgang med alle de viktigste regionale aktører før vi evt. foretar en slik samordning.

I handlingsprogrammet for 2010 og langtidsprogrammet foreslås det at omtalen av alle våre samarbeidspartnere følger samme mal som i 2009.

Daglig leder vil for øvrig gjøre oppmerksom på at vi i det nye utkast til langtidsprogram har forsøkt å skissere måloppnåelse for en del tiltak – og dette og andre endringer fra sist er merket med rødt i vedlegg 2.

Innsats- og satsingsområdene

5.1 Merkevarerbygging

Her har vi fått følgende innspill:

- VNK har lykkes bra med merkevarebygging (V, ØS, E)
- Merkevarebygging viktigst, og bør skjermes (SA)
- "Moderne liv i Valdres" må også fokuseres (ØS, NA)
- Samarbeid og ansvarsfordeling mellom VNK og VD må avklares (E, N, VD)
- Viktig for VNK å løfte fram for omverdenen og egne innbyggere hva som er målene til VNK, hva er Valdres gode på og hva har vi lykkes med.
- Velg målgruppe – egne innbyggere, tilflyttere, reiseliv (N)
- Egen tiltaksplan for dette innsatsområdet (N)
- Valdres Fotballklubb viktig i merkevarebyggingen (N)
- Hva består strategiene i? (VD)

Kommentarer og forslag

Daglig leder synes det her er mange gode tilbakemeldinger – og merker også utenfra at vi er i ferd med å lykkes i merkevarebyggingen.

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

Viktig er det også å få større fokus på verdigrunnlaget for VNK – og at vi i denne sammenheng også må ta fatt på utviklingen av det moderne liv i Valdres.

Daglig leder vil foreslå at en egen tiltaksplan for innsatsområdet "merkevaren Valdres" legges fram til nærmere drøftelse i Utviklingsstyret den 04.02.2010.

5.2 Næringsliv – generelt

- Bedre relasjoner næringsliv / utdanningssystem (E)
- Det foreslåtte beløpet på 300' til VNH økes til 500' (NA, ØS, VD, N, VNH)
- Det bør gis spesifikt oppdrag til VNH om å drive etablerveiledning og næringsutvikling som før (N)
- Miljøsertifisering – bør ha en klar målsetting om dette (VD)
- Viktig å få utviklet kompetansearbeidsplasser, og varige arbeidsplasser i primær- og sekundærnærings og reiseliv (ØS)
- Et moderne Valdres i 2017 har et variert næringsliv

Kommentarer

Valdres Næringshage AS har – jfr. pkt d) og e) i "Generelt" ovenfor – gitt innspill på at de ønsker at deres handlingsplan i sin helhet skal inngå i VNKs handlingsplan og at det også ønsker å rapportere direkte til VNKs organer og i VNKs rapporter.

Dette er et positivt innspill på en nærmere integrering som ovenfor er drøftet på generelt grunnlag.

Spørsmålet om å øke driftstilskuddet til 500' er drøftet i tilknytning til de økonomiske rammene.

Vedr. miljøsertifisering står dette nå på vedtak i kommunene – VNK har utarbeidet et utkast til saksframstilling som tidligere er oversendt rådmannsutvalget for videre oppfølging.

5.3 Landbruk

- Viktig å få fram nisjeprodukter, men også viktig å ha fokus på volumproduksjon (V)
- Målsettingen om å opprettholde 950 driftsenheter er urealistisk. Småskalasatsingen er ofte preget av romantisering. Et hovedmål

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

må være å styrke inntektene i landbruket med vekt på større enheter – herunder samdrift (N)

- c) Landbrukets utviklingsforum – ennå uklart hva mandatet skal være, og som må nærmere klarlegges sammen med vurdering av deltakere et eget arbeidsutvalg, godtgjørelse m.v. (Tine)
- d) Landbruksforum bør strykes fra satsingen – næringen kan heller trekkes inn til å drøfte aktuelle temaer (N)
- e) Utvikling av felles praktisering av gjeldende lovverk knyttet til deling, bosetting og konsesjon (N)
- f) Positivt med gard og stølsprosjektet. Dette også i forhold til våre særegenheter (VD)
- g) Terroir er viktig, og må satses på (N, VD)
- h) Svært positivt med samarbeid mellom landbruk og reiseliv – jfr. Landbruksdagen, Valdresgildet og Valdres landbruksnytt
- i) Landbruksutdanning viktig og utdanning i hht mat fra Østerrike bør ha 1. prioritet i VNK – satsingen (Tine)
- j) Ryddig i kulturlandskapet – VNK bør være med å bidra til organisering og gjennomføring av tiltak som kan bidra til dette (Tine)
- k) Klima og miljø – bioenergi, gjenvinning av avfall og holdningskampanje blant gardbrukere (Tine)
- l) Lys i alle glas – oppfølging av ledige gardsbruk mv – jfr. l)
- m) Tiltak i en langsiktig satsing på landbruket – hvilke temaer skal følges opp regionalt / interkommunalt og i den enkelte kommune ("Heime og på støle")
- n) Rekruttering til landbruket viktig – kurs og fagdager vedr. kompetanseheving, landbruksutdanning, toppidrettsfag / fordypningsfag m.v. ("Heime og på støle")

Kommentarer og forslag

Landbruksnæringen er viktig for det meste av annen utvikling i Valdres, noe som gjør at mange er interesserte og engasjerte omkring utviklingen i næringen.

VNK sin opptrukne målsetting for utvikling i landbruksnæringen bygger på at vi ønsker å beholde en størst mulig del av dagens produksjon, samtidig som vi kan utvikle nye næringer og skape gode samarbeidsløsninger, i næringen, og mellom næringer.

Fokuset må naturlig ligge på utvikling av lønnsom næringsvirksomhet, men vi må også ha fokus på en god utnyttelse av menneskelige og naturgitte ressurser, og et godt samspill med andre næringer.

Landbrukets Utviklingsforum blir, av mange i næringen, sett på som en viktig arena for å knytte tettere kontakt mellom VNK og næringens

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

utøvere. Dette vil kunne være en arena som åpner for både engasjement og innflytelse.

Landbrukets Utviklingsforum bør utvikles som et samlende forum for alle aktører på landbruksområdet.

I gjennomføringen av 10 årig tiltaksplan legges vekt på tema som engasjerer i forumet og / eller engasjement fra ulike utøvere i næringen som ønsker samhandling med VNK.

De avsatte midler i tiltaksplanen er for en del tenkt brukt på videreføring av gards- og stølsturismeprosjektet, som så langt har vært en vellykket satsing.

5.4 Reiseliv

- a) Viktig med tydelig ansvarsfordeling mellom VNK og VD (E)
- b) Strategipunktet om å arbeide for et interkommunalt medlemskap i Norsk Friluftsråd bør strykes (VD)
- c) Savner konkret målsetting om miljøsertifisering – jfr. 5.2 (VD)
- d) Ikon Gjendeosen viktig. VDs daglige leder deltar for regionen i styringsgruppa (VD)

VD viser for øvrig til at deres målsettinger og handlingsplaner er basert på VNKs 10 års avtale, og i det VD er opptatt av langsiktighet i satsingen er VD tilfreds med at det ikke er foretatt vesentlige endringer i VNKs prioriteringer.

Kommentarer og forslag

Her er det få innspill, men som nevnt under "Generelt" er VD en svært viktig samarbeidspartner med VNK – og har interesser og engasjement innen nesten alle VNK s innsats- og satsingsområder.

Det er her således spesielt viktig å få til en god ansvars- og arbeidsfordeling – og herunder få vurdert områder for enda bedre samordning.

5.5 Frisk i Valdres

- a) Forvirrende for kommunene at både VD og VNK arbeider med stier, løyper og skilting uten klar ansvarsfordeling – gir også merarbeid i kommunene (E)

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

- b) Viktig å få klargjort grensene mellom de kommunale og regionale fysakkoordinatorerne. Kan oppfattes som dobbeltarbeid (E, N)
- c) "Frisk i Valdres" foreslås avvirket, tiltaket treningskontakter sammenføres med andre tiltak og den faste stillingen som folkehelsekoordinator inndras (N)
- d) VD ser det ikke som sin rolle å være ansvarlig for utarbeidelsen av felles kommuneplan for fysisk aktivitet (VD)

Kommentarer og forslag

Daglig leder viser til at "Frisk i Valdres" er et av våre spesielle innsatsområder som skal bygge opp om merkevarebyggingen, og at det er viktig å bygge videre på det gode arbeid som her er startet opp.

Langsiktig satsing på konkrete lokale modeller for forebyggende helsearbeid anses som viktig i merkevarebyggingen av Valdres – og at vi her har nasjonale ambisjoner.

Oversikt av alle sektorer samt frivillige lag og foreninger i denne sammenheng er grunnleggende.

Det blir viktig framover å få konkretisert tiltaksplanen og få undersøkt mulighetene for en fortsatt ekstern delfinansiering.

5.6 Natur- og arealbruk

- a) VNK bør synliggjøre hvordan vi tar ansvar for våre store og spesielle naturområder som f.eks. Jotunheimen og Vassfarete (SA)
- b) Naturbegrepet bør sterkere inn i VNK- konseptet, og kanskje også in i "verdigrunnlaget" i 10 års planen (S Thorsrud)
- c) Formidle verdier i og utenfor verneområdene, øke kompetansen innen natur- og kulturformidling (S Thorsrud)
- d) Nasjonalparker viktige reisemål – viktig at ikke sentrale myndigheter lager hindringer (V)
- e) Ansvarsfordeling VD / VNK vedr. stier, løyper må klarlegges (E)
- f) VD mener vi har fått en fornuftig fellessatsing på utvikling av vardeproduktet – jfr. "Valdres Rundt", "Topp 30" m.v. (VD)
- g) Hva ligger i forslaget til "fadderordning" vedr. vedlikehold? (VD)
- h) Felles handlingsprogram – viktig å være klar over omfang av engasjement til utvikling, vedlikehold og drift – og at VD s rolle er begrenset til turistsatsing. VD intet ansvar vedr. løyper, og vil ikke ha noe ansvar for felles handlingsprogram (VD)

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

- i) Forpliktelser til "Fellesgodefinansieringsprosjektet" på 300' må opprettholdes (100' mer enn foreslått i HP) (N, VD)
- j) Tiltak 5.64 "Tilrettelegging av aktivitet" nedprioriteres med 100' (N)
- k) "Valdres sett fra vegen" – må avsettes penger til vedlikeholdsrydding
- l) "Valdres sett fra vegen" viktig – VD har fått innspill på strekninger.
- m) Varig vern av Etna gjør det ulovlig å rydde vegetasjon i en sone på 4 meter fra elvebredden. Etnedal ønsker hjelp til å få dispensasjon for å få til utsiktsrydding (E)
- n) Handlingsplanen gjenspeiler ikke viktigheten av å utvikle Fagernes som regionsenter (N, VD)
- o) I stedsutviklingsprosjektet for Fagernes bør det avsettes et mindre beløp av prosjektmidlene til forprosjektering av en storhall (flerbrukshall) for Valdres (N)
- p) Kommunene har det formelle planleggingsansvaret lokalt vedr. arealplaner m.v. (ØS, V)

Kommentarer og forslag

Det bør her avklares hvorvidt VNK skal ha noe ansvar for våre naturområder utover å bruke disse i merkevarebyggingssammenheng, og også hvorvidt naturbegrepet og naturformidling skal ha større fokus.

Svært viktig er det å få til en god samordning vedr. stier, løyper og skilting, og det er viktig at VNK tar et ansvar for å få med alle parter på et felles overordnet handlingsprogram.

5.7 Kulturminner

- a) Dersom "Verdiskapningsprogrammet for kulturminner" (VSP) opphører, forventes det at prosjektlederstillingen avsluttes (N)
- b) Positivt at VNK gjennom VSP styrker Valdres sin markedsføring av kulturminner, stølsopplevelser og stavkirkene som besøksmål (VD)
- c) Valdres, dalføret med stavkirker, bør lanseres som "stavkirkedalen i Norge" (SA)
- d) Stav- og middelalderkirker skal utvikles som reisemål. Viktig at VD blir nevnt som samarbeidspartner i 5.73 (E)

Kommentarer

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

Kulturminnesatsingen inngår i flere fagfelt i VNK konseptet. Dette f.eks. i merkevarebygging i landbruk og i natur og arealbruk i form av kulturlandskap, stølskartlegging, tilrettelegging av kulturstier, også kulturminnesatsing i Fagernes som regionsenter mv.

Verdiskapningsprogrammet har gjennom Valdresmusea AS utarbeidet opplegg for den kulturelle skulesekken som fungerer svært bra. Valdres har gjennom VSP også fått en regionhåndverker.

Kulturminnesatsingen er en langsiktig satsing som startet før Valdres ble en del av Verdiskapningsprogrammet for kulturminner. VNK arbeider nå sammen med OFK om en finansiell videreføring.

5.8 Kultur

- Det bør vedtas en strategi for bruk av festivalmidlene (N)
- VD beklager at VNK, etter å ha tatt initiativet til oppretting av festivalkontor, ikke har prioritert å fortsette denne satsingen (VD)
- Tiltak 5.83 vedr. "Sceniske utøvere" droppes, og pengene (160') kan gå til fortsatt støtte til festivalkontor (N)
- "Ung i Valdres" bør flyttes fra 6.2 Kompetanse til 5.8 "Kultur" (E, NA, N)
- "Ung i Valdres" tilskuddet unormalt høyt i forhold til andre aktivitets- og kulturtilbud (NA)

Kommentarer

Utviklingsstyret vedtok en festivalstrategi for Valdres i februar 2006. Denne skal evalueres i 2010. VNK skal i utgangspunktet gi oppstarts- og utviklingsmidler – ikke faste driftsmidler. VNK ga derfor 150' i oppstartstilskudd til festivalkontoret i 2009. Drift må finansieres på annen måte. 150' av de 160' til "sceniske utøvere" var tiltenkt oppstart av FRIKAR –akademiet i Valdres i 2010, men alt dette har i det nye forslaget blitt redusert. "Ung i Valdres" flyttes til fagområdet kultur. Ungdomssatsingen i Valdres er viktig og tilskuddet er ikke foreslått redusert.

Utviklingsstyret vil i første møte i 2010 få seg forelagt en sak for å ta stilling til fordeling av festivalmidlene i 2010.

5.9 Valdres Vert

- Valdres Vert svært viktig for VNK konseptet og god kompetansebygging (V, E, N, VD)

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

- b) Bør flyttes til satsingsområde 6.2 Kompetanse (N)
- c) For å få valdreskvalitet på service – er det viktig med langsiktig satsing (VD)

Kommentar

Daglig leder viser til at vi i 2009 har fått 300 nye valdresverter og herav har Valdres Næringsforum BA fått gjennomført et kurs for hele 1. årskullet på Valdres vidaregåande skule.

”Valdres Vert” bør være et eget innsatsområde p.g.a. at det er et svært sentralt i VNK – konseptet.

Det må foretas en opprydding av hvem som skal stå hhv som ansvarlig og samarbeidspartner for ulike tiltak.

Viktig å bedre oppfølgingen av valdresvertene og hvordan disse skal benyttes.

6.1 Valdresportalen

- a) Ønske fra internettredaktørene i kommunene om god dialog for bedre samordning VNK / kommunene (E)
- b) Bør vurderes om ”Valdresportalen” bør legges under innsatsområde 5.1 Merke varebygging (N)
- c) Viktig med stram strategi som er tydelig på mål, målgrupper, budskap, redaksjon / drift m.v. (N)
- d) Videre satsing må vurderes opp mot andre sosiale medier (N)
- e) VD ønsker en tettere dialog om koordinering og felles portaltankegang, og kjøre alle kampanjer m.v. i ulikes regi mot www.valdres.no (VD)
- f) VNK må se på midler til å drifte egen portal og evt. inngå PA – avtale med andre som drifter. (ØS)

Kommentar og forslag

Daglig leder har vurdert om ”Valdresportalen” bør legges inn under 5.1 Merke varebygging, men mener det også er gode argumenter for at portalsatsingen bør være et eget satsingsområde.

I utgangspunktet vil en portal som dekker alle regionale organer være god merkevarebygging og gjøre det enkelt for alle som søker informasjon om Valdres.

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

Det bør etableres en tettere dialog med VD om samhandling av portalene, og det legges opp til at resultatet av dette og en strategivurdering legges fram som eget tema i første kvartal 2010.

6.2 Kompetanse

- Det bør utarbeides en egen handlingsplan for kompetanse fra barnehage til voksenopplæring (B/S)
- Sats på utvikling av valdresidentitet gjennom barnehage og skole systemet. Disse etater ønsker en slik dialog (B/S)
- Viktig å få til utdanning i tilknytning til både landbruk og reiseliv (Tine, VD, B/S)
- Positivt med Valdres Næringsforum BA sin satsing på infoteam overfor skoleelever om arbeids / karrieremuligheter i Valdres (VD)
- Etablering av karrieresenter vurderes som nytt tiltak (N, VD)
- Det må arbeides for flere desentraliserte høyskoletilbud i Valdres (N)
- Valdres vidaregåande skule støtter opp om "Ung i Valdres" som viktig både som kompetanseoppbygging, og som bidrag til at ungdommen vil tilbake etter endt utdanning
- Flere mener "Ung i Valdres" bør inngå i kultur (jfr. 5.8)

Kommentarer

Utvikling av valdresidentiteten gjennom en helhetlig tenkning fra barnehage til arbeidsliv er viktig. En tettere dialog mellom VNK og skole- og barnehagesektoren skal derfor etableres i 2010. Gode desentraliserte høyskoletilbud er viktig for regionen og vil bli videreutviklet i samarbeid med OPUS. Fagplan for et fordypningsfag i tradisjonshåndverk på VVS er under utarbeiding. Kultur- og toppidrettsfaget har hatt store søkning og bør videreføres. Å gjenoppta reiselivlinja og å få til landbruksutdanning vil også være ønskelig.

6.3 Samferdsel

- Setter pris på det gode arbeid som gjøres (E)
- Støtter stor engasjement vedr. veg og videre drift av Fagernes lufthavn (VD)
- God vegstandard viktigste forutsetningen for at næringslivet i Valdres skal få vekst og konkurransekraft (N)

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

- d) VNKs rolle som pådriver og katalysator i samferdselssaker må tydeliggjøres og styrkes (N)
- e) Kommunene og større bedrifter bør innføre reisepolitikk som styrker flyplassen. Konkret mål for 2010 er at alle kommunene og 5 bedrifter skal ha lagt en slik policy (N)
- f) Fagernes lufthavn sine muligheter og nytte for Valdres evalueres i løpet av 2010.

Kommentarer og forslag

Det nye her er at ordfører / rådmannsforumet den 23.11.d.å. vedtok å be VNK prioritere 300' til prosjektet "Trafikkskapende arbeid" ved Fagernes lufthavn 2010-12 – i sitt handlingsprogram og budsjett. Kommunene er positive til tiltaket, men ser det som en naturlig del av fellessatsingen gjennom VNK.

Daglig leder mener det er svært viktig at dette prosjektet starter opp som forutsatt.

6.4 Tilflytting

- a) Tilflytting til Valdres bra, og må prioriteres innen de personalressurser VNK har. (ØS)
- b) Det blir her gjort et godt arbeid (E)
- c) Tilflytting viktig, og arbeidet både i 2010 og framover må ta utgangspunkt i forslaget fra adhocgruppa til tilflyttingsprogram (N)

Kommentarer

Etter at Utviklingsstyret har blitt orientert om forslaget til tilflyttingsprogram den 03.12.d.å., vil ventelig programmet bli utsendt på høring.

Prosjektet er bredt med kontaktflater mot flere andre aktører og arbeidsoppgaver på regionnivået.

KRD vil gjennom fylkene lansere et bolystprogram i 2010. Avdelingen for regional utvikling hos OFK har signalisert at Valdres og Norddalen er gode kandidater til dette programmet

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

6.5 Hytter

- a) Det blir her gjort en god og målrettet innsats (E)
- b) Hyttene og hytteeiere er en stor ressurs i Valdres – som bør utnyttes bedre (N)
- c) Nytt tiltak "Hytta blir huset" – der det utredes muligheter for å tilrettelegge for at hytteeierne kan bli faste innbyggere. Det foreslås avsatt midler til en utredning om dette (N)
- d) Hytte viktig for turistnæringen – viktig segment for turistnæringen å se hyttene i sammenheng med VDs store kontaktnett- jfr. skiløyper, "Valdres Rundt" og fellesgodefinansiering (VD)

Kommentarer

Valdres Næringshage AS planlegger et større hytteprosjekt i 2010, som vil gi oss bedre informasjon om potensialet i dette satsingsområdet.

Økonomisk ramme og prioriteringer

I dette avsnitt drøftes de økonomiske rammene som kan stilles til disposisjon i 2010, og hvordan disse skal fordeles på de ulike innsats- og satsingsområdene.

Økonomisk ramme

Utgangspunktet var at det i langtidsprogrammet (av 14.10.) var et langtidsbudsjett 2009-2017 som for 2010 viste et samlet utgiftsnivå på 14532', og der det ble stilt 4757' til disposisjon til rene VNK finansierte tiltak.

I det nye utkast til langtidsbudsjett (jfr. vedlegg 2) er det i avsnitt 3 presentert et noe enklere langtidsbudsjett. Dette med samme tallgrunnlag, men lettere forståelige oppsett og begrenset fram til 2012 – da tallene allerede for 2011 og 2012 er (svært) utsikre.

Langtidsbudsjettet er fundert på at vi i årene framover skal drive omtrent på samme aktivitetsnivå som i dag. Jfr. at vi er kommet godt i gang, og at vi ikke nå – allerede etter 2 år års drift – bør gjøre for store innstramminger i dette 10 års prosjektet.

Er det slik at vi i løpet av de 1-2 kommende år ikke lykkes med å få med stat, fylke og kommuner på en videre satsing – får vi da sette på bremsene.

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

Daglig leder mener således at den økonomiske ramme på 4757' bør opprettholdes.

Nye momenter

I høringsnotatet var det underbudsjettet med 646' i VNKs finansierte tiltak – dvs. det var foreslått tiltak for 5403', mens den økonomiske ramme var fastsatt til 4757'.

Nye momenter i forhold til høringsnotatet er:

- Flere høringsinstanser (NA, ØS, N, VNH og VD) har foreslått å øke tilskuddet til Valdres Næringshage AS til 500' (i stedet for 300')
- Brev fra kommunene om at ordfører / rådmannsforum den 23.11. hadde oppfordret VNK til å prioritere 300' av sin ramme til prosjektet "Trafikkskapende arbeid Fagernes lufthavn".

Dersom begge disse endringene tas med innen den økonomiske ramme innebærer dette at i alt 1146' må reduseres på andre poster (646' + (500'-300') + 300').

Skal vi i tillegg rydde plass til 100' under "Uforutsett" må øvrige områder reduseres med i alt 1246'.

Vurderinger av de nye tilskudd

Daglig leder synes begge de ovennevnte tilskudd er noe tvilsomme – og driftspreget – i forhold til de tiltakspostene som tilsvarende må reduseres.

Vedr VNH tilskuddet ble dette tidligere dekket av næringsutviklingsfond med 300' hvert år 2005-2007, og ble i 2008 og 2009 økt til 500'(tatt direkte fra VNKs kommunetilskudd).

Netto har således VNK reelt lavere kommunetilskudd enn Regionrådet hadde, og dette utgjør nå mindre enn 0,4 % av kommunebudsjettene (I 1990 årene ca. 1,5 %).

Tilskuddet til prosjektet "Trafikkskapende arbeid Fagernes lufthavn" er også noe driftspreget, men kommunene anmoder VNK om å prioritere dette i handlingsprogrammet.

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret Utviklingsstyret Valdresrådet	VNK VNK Etnedal kommune	03.12.09 16.12.09 27.01.10

Aktuelle løsninger

Det er flere alternative løsninger – som daglig leder ønsker å drøfte med Utviklingsstyret.

	Alternativer			
	A	B	C	D
Eliminering av underbudsjettering	646	646	646	646
Valdres Næringshage AS	+200			
Trafikkskapende arbeid	+300	+300		
Uforutsett	+100	+100	+100	
Reduksjon øvrige	-1246	-1046	-746	-646

I handlingsprogrammet for 2010 (vedlegg 1) har vi lagt inn alternativ A ovenfor – der det er vist hvordan reduksjonene kan foretas. Dette blir relativt harde nedskjæringer på våre primære innsatsområder.

Det finnes dog noen alternative løsninger:

- Heve rammen fra 4757' til et høyere beløp
- Vurdere hvorvidt de rene kommunale midler på 2814', som Regionrådet disponerte i ubundne fond pr 31.12.06, øremerkes til å bli disponert av regionstyret til felles utviklingsoppgaver som er mer et kommunalt ansvar. Alle prosjektfond m.v. på 6-7 mill.kr. pr. 31.12.06 beholdes av VNK. I så fall kan en fra dette fondet dekke opp både tilskuddet til VNH og til det trafikkskapende arbeid, og således også begrense nedskjæringene innen VNKs tiltaksramme.

Daglig leder vil ut fra det ovenstående avvente videre detaljering til disse alternative løsninger er drøftet med Utviklingsstyret.

Kommentarer og forslag

Daglig leder viser til høringsinnspillene og de ovenstående kommentarer til disse, og at alt dette etter hvert blir vurdert i tilknytning til den videre bearbeiding av tiltaksplanene i langtidsprogrammet.

Forslagene vedr. økonomien er som nevnt presentert direkte i utkastet til handlingsprogram (vedlegg 1), og endringsforslagene i forhold til utkastet av 14.10.d.å. er markert med rødt. (jfr. alt. A i avsnittet ovenfor).

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

Med forbehold om behandlingen i Utviklingsstyret vil daglig leder fremme følgende

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Utviklingsstyret slutter seg til at handlingsprogrammet for 2010 baseres på en økonomisk tiltaksramme på, og de justeringer som det ble enighet om i Utviklingsstyrets møte – herunder med følgende tilskudd til
 - Valdres Næringshage AS x
 - Trafikkskapende arbeid Fagernes lufthavn y
 og at det også budsjetteres med en uforutsett post på z.
2. Utviklingsstyret vil overfor Valdresrådet fremme følgende forslag til vedtak:
 - a) Valdresrådet slutter seg til Utviklingsstyrets forslag til VNKS handlingsprogram for 2010.
 - b) Valdresrådet er enig i at de ubundne midler på 2180' av Regionrådets samlede egenkapital pr. 31.12.06 kan disponeres av regionstyret til felles utviklingsoppgaver som kan relateres til VNKS virksomhet
 - c) Valdresrådet er enig i at de innkomne høringsinnspill og kommentarer vurderes nærmere i den løpende oppfølging av langtidsprogrammet.
 - d) Valdresrådet gir daglig leder fullmakt til å gjennomføre tiltak vedtatt i handlingsprogrammet
 - e) Valdresrådet delegerer til Utviklingsstyret ved behov å overføre beløp fra et satsingsområde til et annet – og å foreta fordelingen av festivalmidlene.

.....
 I **Utviklingsstyrets** ble det først enighet om forslaget om at de ubudne fond fra 31.12.06 på 2814' kan stilles til disposisjon for regionstyret som interkommunale / regionale midler. Det var enighet om at en med disse -kommunale midler – kan styrke bidraget til Valdres Næringshage AS med 200' og det "trafikkskapende arbeid ved Fagernes lufthavn" med 300'. Videre var det enighet om å avsette 100' til "Uforutsett" innen VNK –rammen på 4757'.

På vegne av Valdres Næringsforum BA fremmet Magne Kampen følgende forslag som ble satt under avstemming:

- a) Avvikling av satsingsområdet "Frisk i Valdres". Dette forslaget falt med 3 mot 4 stemmer.

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

- b) Tilskuddet til VDs fellesgodefinansiering økes fra 200' til 300' (og tilrettelegging / aktivitet reduseres tilsvarende).
- c) Sceniske utøvere m.v. Dette beløpet på 150' avsettes til å styrke drift av festivalkontor,

mens Eivind Brenna fremmet forslag om at

- d) Det blir utarbeidet en plan for rekruttering og lokal landbruksutdanning.
- e) Starte et arbeid for høyere ramme på kommunetilskuddene.

Det ble enighet om alle forslagene b)-e), og Eivind Brenna viste også til at karrieresenter er viktig – om dette lar seg finansiere.

Ut fra hensyntagen til det ovenstående ble det enighet om at daglig leder fremmet det mer detaljerte forslag til det endelige handlingsprogram.

VEDTAK I UTVIKLINGSSTYRET DEN 03.12.09:

1. Utviklingsstyret slutter seg til at handlingsprogrammet for 2010 baseres på en økonomisk tiltaksramme på 4757', og at det ut fra ubundne fond gis følgende tilskudd
 - Valdres Næringshage AS 200' (totalt 500')
 - Trafikkskapende arbeid Fagernes lufthavn 300'
 og at det også budsjetteres med en uforutsett post på 100' innen tiltaksrammen
2. Utviklingsstyret vil overfor Valdresrådet fremme følgende forslag til vedtak:
 - a) Valdresrådet slutter seg til Utviklingsstyrets forslag til VNKS handlingsprogram for 2010.
 - b) Valdresrådet er enig i at de ubundne midler på 2814' av Regionrådets samlede egenkapital pr. 31.12.06 kan disponeres av regionstyret til felles utviklingsoppgaver som kan relateres til VNKS virksomhet
 - c) Valdresrådet er enig i at de innkomne høringsinnspill og kommentarer vurderes nærmere i den løpende oppfølging av langtidsprogrammet.
 - d) Valdresrådet gir daglig leder fullmakt til å gjennomføre tiltak vedtatt i handlingsprogrammet
 - e) Valdresrådet delegerer til Utviklingsstyret ved behov å overføre beløp fra et satsingsområde til et annet – og å foreta fordelingen av festivalmidlene.
 - f) Valdresrådet vil for øvrig presisere at

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

- Tilskuddet til Valdres Destinasjon AS sitt pilotprosjekt om "fellesgodefinansiering" økes fra 200' til 300' og tiltaket "Tilrettelegging aktivitet" reduseres tilsvarende med 100'
- Forslaget om 150' til "Sceniske utøvere" strykes, og tilsvarende beløp avsettes til å styrke drift av festivalkontor.
- Det blir utarbeidet en plan for rekruttering og lokal landbruksutdanning.
- Det startes opp et arbeid for høyere ramme på kommunetilskuddene

Nytt Utviklingsstyremøte den 16.12.09

Etter Utviklingsstyrets møte den 03.12.09 har det blitt uttrykt ønske om en noe grundigere gjennomgang av handlingsprogrammet og langtidsprogrammet i Utviklingsstyret før saken ble framlagt for Valdresrådet. På dette grunnlag har rådslederen og nestlederen i samråd med styrelederen besluttet at det planlagte møte i Valdresrådet utsettes fra 16.12.09 til 27.01.10.

Til Utviklingsstyrets nye behandling møte har daglig leder i vedlegg 1 og 2 utarbeidet nye utkast til handlingsprogram 2010 og langtidsprogram 2010-17 – begge datert 09.12.09.

I disse er det hensyntatt signaler fra Utviklingsstyrets møte den 03.12.d.å., og at vi ut fra dette har måttet foreslå reduksjoner på 747' i forhold til beløpene i høringsutkastet av 14.10.09.

Det er således spesielt viktig at Utviklingsstyret drøfter gjennom de nedenforstående forslag til økonomiske prioriteringer i handlingsprogrammet for 2010

I langtidsprogrammet er det foretatt følgende endringer:

- Redaksjonelle endringer – slik at mål, status og strategier og 10 års plan for de fleste innsatsområder presenteres på samme dobbeltside.
- Det er også for en del innarbeidet resultatmål for 2010
- Gjennomføringsavtalen med OFK om hva OFK vil bidra med overfor Valdres i oppfølgingen av regionalt handlingsprogram og VNKs handlingsprogram er tatt inn som vedlegg 1.

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret	VNK	03.12.09
	Utviklingsstyret	VNK	16.12.09
	Valdresrådet	Etnedal kommune	27.01.10

- VNKS samarbeidspartnere og deres tilknytning til VNKS satsingsområder er omtalt i vedlegg 2
- Langtidsbudsjettet i avsnitt 3 er forenklet og bedre forklart. Det er også tatt hensyn til det nye kommuneutviklingsfondet 2814', og også bedre klargjort tilknytning mellom budsjettet i avsnitt 3 og handlingsprogrammet i avsnitt 7.
- Omtalen av avsnitt 5.6 Natur og arealbruk er nedkortet fra 6 til 4 sider.
- I forhold til høringsutkastet av 14.10. er all ny tekst merket med rødt – og forslag til ny tekst etter Utviklingsstyrets møte er merket med blått.

Etter Utviklingsstyrets møte vil det endelige forslaget til langtidsprogram bli utformet.

Alle høringsinnspill / synspunkter vil for øvrig bli notert, slik at de respektive fagansvarlige kan vurdere disse i rulleringen av programmet.

Arbeidet videre med langtidsprogrammet vil som kjent bli en dynamisk prosess. Etter hvert som kvaliteten på dette bedres – dess enklere blir å ta ut handlingsprogrammet for det enkelte år.

Handlingsprogrammet for 2010 i vedlegg 1 er også omarbeidet etter Utviklingsstyrets behandling den 03.12.d.å. Det ble enighet om å foreslå at det tidligere Regionrådet sine ubundne midler på 2814' (pr. 31.12.06) ble definert som et kommuneutviklingsfond. Videre ble det foreslått at dette fondet skal finansiere 200' til Valdres Næringshage AS utover de 300' VNK bidrar med og 300' for å dekke kommunenes utgifter til prosjektet "Trafikkskapende arbeid Fagernes lufthavn 2010-12".

Videre ble det enighet om å opprettholde tiltaksrammen på 4757' og innen denne også legge inn en utforutsett post på 100'. Dette innebærer at i forhold til forslaget i høringsutkastet av 14.10 – der det var overbudsjettert med 646' – må reduseres i de øvrige innsats- og satsingsområder med 746'.

Nedenfor har daglig leder foreslått hvordan dette kan skje (1000 kr.)

sign.

Utskrift sendt til

Kommune	Styre, råd, utvalg m.v.	Møtested	Møte dato
Valdres Natur- og Kulturpark	Utviklingsstyret Utviklingsstyret Valdresrådet	VNK VNK Etnedal kommune	03.12.09 16.12.09 27.01.10

	Forslag 14.10.	Endr. forslag	Nytt Forslag	Kom.
Innsats- og satsingsområder ¹⁾				
Regional merkevarebygging	1535	-350	1185	
Næringsliv (VNH) ²⁾	300		300	(+200)
Landbruk	250	-50	200	
Reiseliv	230	-50	180	
Frisk i Valdres	100	-50	50	
Natur og arealbruk	573	-50	523	
Kultur	1420	-100	1320	
Valdres Vert	185	-25	160	
Valdresportalen	180		180	
Kompetanse	570	-50	520	
Samferdsel ²⁾	60	-46	14	(+300)
Tilflytting		+25	25	
<i>SUM</i>	<i>5403</i>	<i>-746</i>	<i>4657</i>	
Uforutsett		+100	100	
Totale utgifter	5403	-646	4757	

- 1) Det er her ikke tatt med eksterne midler og arb.res.midler – jfr. også at at kulturminner (som er finansiert med eksterne midler) ikke er nevnt her, men se avsnitt 7 i langtidsprogrammet.
- 2) Bidrag fra kommuneutviklingsfond kommer i tillegg til VNK satsingen

Foruten å ta stilling til fordelingen av VNKs tiltaksmidler vises det til de forslag som ble fremmet av Utviklingsstyret den 03.12.d.å., og at en i møtet gjennomgår handlingsprogram og langtidsprogram slik at disse får den ønskelige utforming.

For øvrig vises det til vedtaket i Utviklingsstyret den 03.12.09 (jfr. side 18 og 19), og Utviklingsstyret bør også vurdere hvorvidt det skal gjøres endringer i dets forslag overfor Valdresrådet.

Daglig leder kan om ønskelig ta en nærmere gjennomgang av det ovenstående som innledning til Utviklingsstyres behandling.

sign.

Utskrift sendt til